

8. Nemchenko, S. H. (2014). *Pedagogy of the higher school: textbook*. 534. [in Ukrainian].
9. Serhiienko, V.M. (2015). *The system of control of motor abilities of student youth: the theory and methodology of physical education: monograph*. Sumy. 392. [in Ukrainian].
10. Serhiienko, L.P. (2011). A new look at the structure of human motor abilities. *Slobozhan scientific and sports bulletin*, 2, 101-113. [in Ukrainian].
11. Tymoshenko, O.V., Domina, Zh.H. (2016). How to modernize the national system of physical education? Modern educational dimension. *Education*, 15-16, 6-7. [in Ukrainian].
12. Cheng, Peng. (2022). An individual approach in assessing the educational achievements of students in the conditions of the basketball sports section. *Innovative pedagogy*, 50, 2, 62-66. [in Ukrainian]. doi: [10.17309/tmfv.2019.3.01](https://doi.org/10.17309/tmfv.2019.3.01).
13. Chernenko, S.O., Honcharenko, O.S., & Marchenko, S.I. (2019). Informative indicators of functional and motor readiness of students of higher educational institutions. *Theory and methods of physical education*, 19(3), 107– 115. doi: [10.17309/tmfv.2019.3.01](https://doi.org/10.17309/tmfv.2019.3.01) [in Ukrainian].
14. Lopatiev, A., Ivashchenko, O., Khudolii, O., Pjanylo, Y., Chernenko, S., & Yermakova, T. (2017). Systemic approach and mathematical modeling in physical education and sports. *Journal of Physical Education and Sport*, 17(1), 146–155. Doi:10.7752/jpes.2017.s1023. [in English].

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).27

УДК 796.015

Єременко Н.П.

кандидат наук з фізичного виховання, доцент кафедри здоров'я фітнесу та рекреації
Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ
ORCID: 0000-0002-9694-4254

Лю Цзяле

аспірант Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ

Ужвенко В.А.

викладач кафедри здоров'я фітнесу та рекреації
Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ
ORCID: 0000-0002-6152-3580

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВЕСЛУВАННЯ НА ЧОВНАХ «ДРАКОН» У КИТАЇ ТА УКРАЇНІ

Статтю присвячено вивченню історії виникнення і розвитку веслування на човнах «Дракон» в Україні та Китаю. Проаналізована динаміка виступу Українських спортсменів в міжнародних змаганнях. Досліджена кількість проведених змагань в Україні за час існування веслування на човнах «Дракон». **Мета** – вивчити особливості історичного розвитку веслування на човнах «Дракон» в Україні та Китаю. **Методологія** – теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, даних в Інтернеті, аналіз протоколів змагань, опитування тих хто займається веслуванням на човнах «Дракон». **Наукова новизна**: вивчено історію розвитку веслування на човнах «Дракон» в Україні та Китаю, проаналізовано виступ спортсменів на міжнародній арені. **Висновки**: веслування майбутнього, навіть якщо це – ще не Олімпійський вид спорту. Зате це командний спорт, соціальний спорт і навіть діловий спорт, який є особливо цікавим у сьогоденнішому урбанізованому світі. Це – вид спорту та вид фізичної рекреації, якою може займатися кожен у будь-якому віці і з будь-якою фізичною підготовкою. Розважальна та змагальна практика використання веслування на човнах «Дракон» робить цей вид веслування одним з найпопулярніших дисциплін Міжнародної федерації каное. Крім того існує велика ймовірність, найближчим часом, посилення позицій веслування на човнах «Дракон», як у спортивній так і розважальній практиці. Вже зараз проводиться величезна кількість змагань по всьому Світу для юніорів, ветеранів та в абсолютній першості для діючих спортсменів. Веслування на човнах «Дракон» – це гармонійна дисципліна, в якій необхідно поєднувати силу, витривалість, сміливість та майстерність. Останнім часом помічений вагомий сплеск інтересу до веслування на човнах «Дракон» з боку корпоративних команд, завдяки цьому, проводиться багато комерційних заходів.

Ключові слова: Веслування на човнах «Дракон», рухова активність, молодь, рекреація.

Ieremenko N., Liu Jiale, Uzhvenko V. History of the development of Dragon boat rowing in China and Ukraine.

The article is devoted to the study of the history of the emergence and development of rowing on Dragonboats in Ukraine and China. The dynamics of performance of Ukrainian athletes in international competitions is analyzed. The number of competitions held in Ukraine during the existence of rowing on Dragonboats was investigated. **The purpose** is to study the peculiarities of the historical development on Dragonboats in Ukraine and China. **Methodology** – theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodological literature, data on the Internet, analysis of competition protocols, survey of those engaged in Dragonboats. **Scientific novelty**: the history of the development on Dragonboats in Ukraine and China was studied, the performance of athletes on the international arena was analyzed. **Conclusions**: rowing is the future, even if it is not yet an

Olympic sport. But it is a team sport, a social sport and even a business sport, which is especially interesting in today's urbanized world. It is a sport and a form of physical recreation that can be practiced by anyone at any age and with any physical fitness. The recreational and competitive practice on Dragonboats makes this type of rowing one of the most popular disciplines of the International Canoe Federation. In addition, there is a high probability, in the near future, of strengthening the positions on Dragonboats, both in sports and recreational practice. Already now, a huge number of competitions are held all over the world for juniors, veterans and, in the absolute first place, for active athletes. Dragonboats is a harmonious discipline that requires a combination of strength, endurance, courage and skill. Recently, there has been a significant surge of interest in Dragonboat from corporate teams, thanks to which many commercial events are being held.

Keywords: Dragonboats, motor activity, youth, recreation

Постановка проблеми. Останнім часом в сучасному суспільстві особливу значимість придається проблемам зберігання та укріплення здоров'я українського населення. Такий вид спорту як веслування на човнах «Дракон», стає одним з найпопулярніших серед веслувальних дисциплін у світі. Масовість та видовищність підвищує увагу до цього виду спорту, робить його доступним в усіх аспектах. В умовах швидкої популяризації даного виду спорту та стрімким розвитком виникає необхідність удосконалювати та виводити на професійний рівень не тільки підготовки спортсменів, але й техніки веслування на човнах типу Дракон [1, с. 56; 8, с. 17; 6, с. 78; 10, с. 78].

Веслування на човнах «Дракон» – це гармонійна дисципліна, в якій необхідно поєднувати силу, витривалість, сміливість та майстерність, саме тому веслування на човнах типу «Дракон», такий розповсюджений серед спортсменів-професіоналів та любителів, серед різних спортивних клубів та організацій. Останнім часом помічений вагомий сплеск інтересу до веслування на човнах типу «Дракон» з боку корпоративних команд, завдяки цьому, проводиться багато комерційних заходів [5, с. 78; 34, с. 217].

Деякі фахівці (В.Ю. Кисельов, 2006), характеризують веслування на човнах «Дракон», як дисципліну веслування майбутнього, навіть якщо це – ще не Олімпійський вид спорту. Це командний спорт, соціальний спорт і навіть діловий спорт, який є особливо цікавим у сьогоденному урбанізованому світі. Це – вид фізичної рекреації, якою може займатися кожен у будь-якому віці і з будь-якою фізичною підготовкою [9, с. 23].

Мета – вивчити особливості історичного розвитку веслування на човнах «Дракон» в Україні та Китаю.

Методи – теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, даних в Інтернеті, аналіз протоколів змагань, опитування тих хто займається веслуванням на човнах «Дракон».

Виклад основного матеріалу. Драгонбот – це велике 20-місне каное, яке має голову дракона і хвіст. Спереду сидить барабанщик, який б'є у великий барабан, задаючи ритм веслування для всього екіпажу. Двадцять гребців гребуть, сидячи на спеціальних сидіннях, по десять з кожного боку. На кормі знаходиться рульовий, завдання якого – керувати великою рульовим веслом, закріпленим в спеціальній кочеті на кормі. На сьогоднішній день в європейських першостях лідирують команди України, Німеччини, Угорщини, Італії, Чехії.

Масовий розвиток веслування на човнах типу «Дракон» розпочався в Азії дві тисячі років тому. Але лише у 1976 році, у Гонконзі, вперше проводилися міжнародні змагання. У 1981 році, під час проведення чемпіонату світу з веслування на байдарках і каное в Англії, були проведені показові заїзди на човнах типу «Дракон». З того часу в Англії, Німеччині, Данії, Голландії та Італії розпочався активний розвиток цього виду веслування, стали з'являтися школи при університетах і на базі інших веслувальних шкіл. Стали організовувати спеціалізовані спортивні клуби з веслування на човнах «Дракон» і почали проводитися офіційні змагання. У 1990 році була заснована Європейська федерація веслування на «Драконах» (IDBF) яка з 1992 року стала проводити чемпіонати Європи. Також існують і Міжнародні Федерації (IDBF, ICF) [3, с. 56; 7, с. 90; 11, с. 45].

Легенда говорить, що перегони на човнах «Дракон» почали проводитися більше ніж 2000 років тому, на берегах рік у долинах південного Китаю як обряд достатку, що гарантував достаток зернових культур. Гонка проводилася для того щоб запобігти невдачі й заохотити дощі, необхідні для процвітання, а так само піддобрити об'єкт їхнього поклоніння-Дракона. Відповідно до китайського календаря, найповажніший зодіак вважався дракон Азії, що так само був традиційно символом води. Це божество, як говорили, керує ріками й морями, і панує над хмарами й дощами [4, с. 45; 12, с. 90].

Перші перегони були призначені, щоб розбудити зимуючого Небесного Дракона. Китайська історія описує четверте сторіччя до н.е. як ворогуючий період держав; час змінних союзів і великої кількості зради. Люди дуже любили Кью Юань, і гналися на своїх рибацьких човнах до середини ріки в марній спробі врятувати його. Вони били в барабани й хлюпали по воді веслами, пробуваючи, таким чином, удержати рибу і водних драконів далеко від його тіла. Щоб шанувати його душу й не давати голодувати, вони розсіювали рис у воду.

Протягом багатьох сторіч, перегони на човнах «Дракон» були сильними зіткненнями, відомими як церемонія, "Боротися й Протистояти". Часто, гонка нагадувала військово-морський бій, зі

членами команди конкуруючих човнів, кидаючи камені й ударяючи в один одного ціпками очерету (рис. 1)

Рис.1 Голова човна «Дракон»

У 2004 році заснована і зареєстрована Федерація України з веслування на човнах «Дракон», як всеукраїнська громадська організація фізкультурної та спортивної спрямованості. У тому ж році Федерацію України з веслування на човнах «Дракон» прийнято до складу Міжнародної Федерації з веслування на човнах «Дракон» – INTERNATIONAL DRAGON BOAT FEDERATION.

Наказом Міністерства молоді та спорту України від 17.03.2015 № 727 Федерації України з веслування на човнах «Дракон» надано статус національної спортивної федерації.

На даний момент цей вид спорту в Україні представляють близько 20 клубів, які беруть участь в українських та міжнародних змаганнях, починаючи з 2004 року за версіями: IDBF – Міжнародної федерації драгонботу і ICF – Міжнародної федерації каное.

У 2005 році відбувся перший чемпіонат України, у якому брали участь лише 3 команди, у 2007 році число учасників збільшилось до 7 команд, а вже у 2013 році в чемпіонаті України приймало участь 14 команд. Збірна команда України, починаючи з 2005 року виступає на міжнародних змаганнях.

Якщо для країн Азії, драгонбот є національним видом спорту, то для європейців – це абсолютно новий вид спорту, який не має ніяких культурних традицій та уніфікованої методики в підготовці. Якщо в клубах Азії в змаганнях з драгонботу беруть участь спортсмени, які спеціалізуються саме в цьому виді спорту, то в Україні – спортсмени із схожих видів веслувального спорту, таких як: веслування на байдарках та каное і академічного веслування.

Драгонбот активно увірвався в українську фітнес індустрію, вже з 2009 року проводяться змагання серед фітнес – тренерів та клієнтів фітнес клубів. Велика кількість команд, фірм та компаній використовують драгонбот, так як це хороший засіб згуртувати колектив, а також добре та весело провести час, з користю для здоров'я та підвищення командного духу. Також проводяться змагання серед команд не професіоналів, так як драгонбот є чудовим засобом фізичної рекреації та оздоровлення – це різноманітні організації, спортивні клуби, підприємства, комерційні банки. В період з 2011 по 2022 роки на таких змаганнях було представлено 10-13 команд з міста Києва.

Драгонбот в Україні популярний, але не на такому рівні як за кордоном. На даний момент збірна України, складеться з 120 чоловік. В 2014 році вперше за всю історію українського драгонботу стали чемпіонами світу. В 2014 році у нас також шість здобутих медалей на чемпіонаті Європи та світу. На чемпіонаті Європи виграли шість бронзових медалей, натомість на чемпіонаті світу – чотири бронзи, одне срібло та одне золото. Останній раз, коли виступали на Олімпійських іграх з неолімпійських видів спорту в Дуйбурзі, посіли шосте місце. Загалом, в Україні є близько 20 клубів, які розвивають драгонбот.

Федерація України з веслування на човнах «Дракон» була заснована у 2004 році як всеукраїнська громадська організація фізкультурної та спортивної спрямованості, яка об'єднує громадян України на основі спільності інтересів. В тому ж році Федерація України з веслування на човнах «Дракон» прийнято до складу Міжнародної Федерації – IDBF (International dragon boat federation, 01.01.1997), президент – Mr Mike Thomas (IDBF), штаб квартира – м. Лондон, Англія (IDBF), (<http://www.idbf.org/ua>), яка нараховує 74 країни.

З 2004 до 2013 року президентом Федерації України з веслування на човнах «Дракон» був А.В. Баканичев У 2013 році відбулась звітно-виборча конференція, на якій Президентом Федерації України з веслування на човнах «Дракон» обрано Моргуна Валерія Павловича.

Основною метою діяльності Федерації України з веслування на човнах «Дракон» є задоволення та захист законних, соціальних, спортивних та інших спільних інтересів своїх членів та сприяння розвитку веслування на човнах «Дракон» в Україні. Перші всеукраїнські змагання з веслування на човнах «Дракон» були проведені в травні 2005 року.

Федерація України з веслування на човнах «Дракон», організовує участь українських екіпажів у міжнародних змаганнях з веслування на човнах «Дракон». Українські спортсмени у складі

національних збірних і клубних команд неодноразово ставали переможцями та призерами чемпіонатів Європи, чемпіонатів світу (табл. 1.).

Таблиця 1

Кількість проведених змагань з 2004-2022 рік з веслування на човнах «Дракон» в Україні

№	Назва змагань	Кількість змагань
1	Всеукраїнські змагання	32
2	Чемпіонати України	15
3	Кубки України	10
4	Чемпіонат Європи (Київ)	2
5	Клубний чемпіонат світу (Київ)	1

У 2013 році на чемпіонаті світу IDBF в м. Сегед, Угорщина, українські веслувальники на «Драконах» отримали 4 золота та 1 срібло (табл 2.)

2014 рік – на чемпіонаті світу ICF у Познані, Польща, брали участь спортсмени 15-ти країн світу. Загалом, в різних класах і категоріях, українські екіпажі 14 разів підіймалися на п'єдестал пошани – у наших спортсменів 6 золотих, 4 срібних та 4 бронзових комплектів нагород та третє командне місце. На чемпіонаті Європи EDBF у Рачіце, Чеська республіка, українська команда здобула 2 загальнокомандне місце. Українські веслувальники отримали 11 золотих, 1 срібний та 8 бронзових комплектів медалей.

У 2015 році на чемпіонаті Європи (ICF) (юніори, юніори А, юніори Б, дорослі), II ранг в м. Ауранцо-ді-Кадоре, Італія (02-05.07.2015) українська команда посіла 3 командне місце та 13 разів піднімалась на п'єдестал пошани (6 золотих, 6 срібних, 1 бронзова медаль).

Таблиця 2

Здобутки національної збірної команди України з 2004 – 2022 роки

№	Рік	Назва змагань, місце проведення	Кількість нагород
1	2005 рік	Всесвітні ігри (Німеччина);	7 місце
2	2006 рік	Чемпіонат Європи (Польща);	2 місце
3	2007 рік	Чемпіонат Європи;	2 місце
4	2008 рік	Чемпіонату світу (ICF) (Польща);	2 місце – 4 медалі 3 місце
5	2009 рік	Чемпіонату світу (IDBF) (Чехія);	2 місце
6	2010 рік	Чемпіонат Європи (EDBF) (Нідерланди), срібло та бронза чемпіонату світу (ICF) (Угорщина)	1 місце – 2 медалі
7	2010 рік	Чемпіонату Європи (EDBF) (Велика Британія);	1 місце – 4 медалі
8	2012 рік	Чемпіонату світу (ICF) (Італія);	3 місце
9	2013 рік	Чемпіонату світу (Угорщина);	1 місце 2 місце 3 місце
10	2014 рік	Чемпіонату світу (Польща) -	6 золотих, 4 срібних та 4 бронзових комплектів нагород та Третє командне місце.
11	2014 рік	Чемпіонат Європи (чехія)	11 золотих, 1 срібний та 8 бронзових комплектів медалей. 2 загально командне місце;
12	2015 рік	Чемпіонату Європи (Італія)	6 золотих, 6 срібних, 1 бронзова медаль. 3 загальнокомандне місце
13	2016 рік	Чемпіонат Європи (Італія)	1 місце - 20 медалей 1-ше командне місце серед 17 країн учасниць змагань і здобули Кубок націй вперше за всю історія існування веслування на човнах «Дракон» в Україні

14	2016 рік	Чемпіонат світу	8 комплектів медалей третє командне місце;
15	2017 рік	Чемпіонат Європи (Угорщина)	13 комплектів нагород, 2 загальнокомандне місце.
16	2017 рік	Чемпіонат світу серед юніорів (Франція)	5 золотих, 4 срібних та 6 бронзових медалей, 3 загальнокомандне місце;
17	2018 рік	Чемпіонат Європи (Німеччина)	27 золотих, 17 срібних та 5 бронзових, 2 загальнокомандне місце.
18	2018 рік	Чемпіонату світу (США).	4 місце
19	2018 рік	Кубку світу (Китай) з-поміж 12 найсильніших країн світу за підсумками виступів збірних протягом двох років;	6 місце
20	2019 рік	Чемпіонату світу (Таїланд).	4 місце; 5 місце; 6 місце
21	2022 рік	Чемпіонат Європи (Іспанія)	18 золотих, 6 срібних та 1 бронза. 3 загальнокомандне місце
22	2022 рік	Чемпіонат світу (Чехія, Рачіце)	1 місце – 3 нагороди 2 місце – 2 нагороди

Національна збірна команда України з веслування на човнах «Дракон» взяла участь у чемпіонаті Європи з веслування на човнах «Дракон» (юніори, юнаки, дорослі), який відбувся 27-31.07.2016 у м. Рим (Італія). Українські веслувальники національної збірної команди України з веслування на човнах «Дракон» за результатами змагань у всіх дисциплінах та у всіх класах, на чемпіонаті Європи з веслування на човнах «Дракон» серед юніорів, юнаків та дорослих 20 разів підіймались на п'єдестал пошани та посіли 1-ше командне місце серед 17 країн учасниць змагань і здобули Кубок націй вперше за всю історію існування веслування на човнах «Дракон» в Україні.

Крім того, національна збірна команда України з веслування на човнах «Дракон» взяла участь в чемпіонаті світу з веслування на човнах «Дракон», що пройшов в м. Москва з 08 по 11.09.2016 та завоювала 8-м комплектів медалей та посіла третє командне місце.

Активно розвивається дитячий і юнацький спорт – формуються шкільні та студентські команди. Специфіка спорту – активні фізичні навантаження на свіжому повітрі та робота в команді (малі човни Д-12 – 10 веслярів, стандартні човни Д-22 – 20 веслярів) сприяють фізичному розвитку, розвитку морально-вольових якостей та соціальної адаптації підростаючого покоління.

На чемпіонаті світу (Таїланд) 2019 році, збірна команда Україна не здобула медалей, але мали 4 місця, і була єдина країна із Європейських у фіналі А.

Чемпіонат Європи який мав відбутися у Києві у 2021 році, перенесено на один рік 2022, через Covid-19. Але у 2022 році відмінено і перенесено в Іспанію. В Іспанії на чемпіонаті Європи збірна Україна прийняла участь не повним складом через бойові дії на території України через вторгнення Російської федерації, але попри усі складнощі збірна України виборює 18 золотих, 6 срібних та 1 бронза і займає 3 загальнокомандне місце. Паралельно з чемпіонатом Європи у Іспанії, пройшов національний чемпіонат світу у Чехія (Рачіце) 2022 де збірна України завойовує 1 місце – 3 нагороди; 2 місце – 2 нагороди.

Рис.1. Веслування на човні «Дракон» (Чемпіонат Європи 2022, Іспанія)

Розвиток виду спорту відбувається активно всі досвідні спортсмени та тренери готують нові кадри та здійснюють обмін досвідом між собою.

У відомих своїми веслувальними традиціями містах, таких, як Київ, Київська, Дніпро, Полтава, Одеса, Львів, Ковель, Черкаси, Хмельницька останні роки успішно розвивається і веслування на човнах "Дракон". Тренування команд веслярів, як правило, проходять на існуючих водно-спортивних базах.

У 2014 році розроблена навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл з веслування на човнах «Дракон», яка отримала експертну оцінку ДНДІФКС і видана у 2016 році, дає авторами розкриті основні принципи тренування. Що дало поштовх до розвитку дитячого спорту в Україні.

Висновки. Сьогодні змагання по веслуванню на човнах «Дракон» є насамперед формою розваги. Це більше не необхідна церемонія, виконана, щоб віджахнути зло і призвати до гарного року, а розвага, що розповідає людям трохи про китайську історію і культуру. Ми не настільки марновірні, як були в минулому, і впевненні, що це лише весела забава.

Багато змагань успішно через команди, які вводять категорію розваг. Перевага веслування на човнах «Дракон» полягає в тому, що можна встановити забавну групу, і з невеликими зусиллями змушувати човен рухатися вперед. Багато компаній використовує дракон бот, як розвагу, тому що це – як соціальний випадок, що є мірою для командної роботи.

Веслування на човнах «Дракон» дисципліна веслування на каное майбутнього, навіть якщо це – не, або ще не Олімпійський спорт. Командний спорт, соціальний спорт і навіть діловий спорт, що є особливо цікавим у сьогоднішньому світі. Це – спорт, яким може займатися кожний на будь-якому можливому рівні. **Перспективи подальших досліджень:** Вивчити особливості підготовки у веслуванні на човнах «Дракон».

Список використаних джерел

1. Благій О., Ячнюк М., Березовський В. Аналіз підходів щодо залучення студентської молоді до оздоровчо-рекреаційної діяльності. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 30. С. 37-41.
2. Веслування на човнах "Дракон": навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / уклад. Ю. М. Шкретій, О. О. Чередниченко, В. П. Моргун, Н. П. Єременко // Міністерство молоді та спорту України, Республіканський науково-методичний кабінет ; Федерація України з веслування на човнах "Дракон". К. : ТОВ "ГАЛЛАГРУПП", 2016. 92 с.
3. Єременко (Спичак), Н. П. Характеристика веслування на човнах «Дракон» як одного із засобів фізичної рекреації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*. 2014. Вип. 1(42). С. 35-40.
4. Єременко Н. П. и др. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів «Водні види акварекреації як засіб оздоровчо-рекреаційної рухової активності школярів, молоді та дорослих». НУФВСУ, 2020. 42 с.
5. Єременко Н. П. Характеристика веслування на човнах "Дракон" як і одного із засобів фізичної рекреації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*. 2014. № 1 (42) С. 35-40.
6. Єременко, Н. П. Вікові особливості раціональної багаторічної підготовки у веслуванні на човнах «Дракон». *Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії* : матеріали ІІІ Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 8 квітня 2020 р.) / ред. О. А. Шинкарук. К. : НУФВСУ, 2020. С. 63-64.
7. Імас Є., Дутчак М., Катерина У. Організаційно-методичні засади розвитку студентського спорту: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2018. № 2. С. 89-97.
8. Пеха Б., Пеха М. Веслування на човнах «Дракон» як найпопулярніша дисципліна Міжнародної федерації каное. *Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та фізичного виховання* : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 02 груд. 2020 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. С. 177-179.
9. Скворцова, О. О. Особливості фізичної підготовки веслувальників на човнах «Дракон» Херсонський держ. ун-т, Ф-т фізичного виховання та спорту, Кафедра олімпійського та професійного спорту. Херсон : ХДУ, 2020. 46 с.
10. Ieremenko N., Shynkaruk O., Moseychuk Yu., Moroz O., Ivashchenko O., Yarmak O., Andriieva O., Galan Ya. Analysis of Main Ergometric Parameters of Elite Kayak Athletes Specialized in Different Distance Events. *Sport Mont*. 2021, Vol. 19. P. 59–63.
11. Lane K., Jespersen D., McKenzie D. C. The effect of a whole body exercise programme and dragon boat training on arm volume and arm circumference in women treated for breast cancer. *European Journal of Cancer Care*. 2005. Т. 14. № 4. С. 353-358.
12. Ray H. A., Verhoef M. J. Dragon boat racing and health-related quality of life of breast cancer survivors: a mixed methods evaluation. *BMC complementary and alternative medicine*. 2013. Т. 13. №. 1. С. 1-12.

References

1. Blahiy O., Yachniuk M., Berezovskyi V. (2018). Analysis of approaches to the involvement of student youth in health and recreational activities. *Youth scientific bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University*, 30, 37-41.
2. Rowing on "Dragon" boats: curriculum for children's and youth sports schools / comp. (2016) Yu. M. Shkrebtii, O. O. Cherednychenko, V. P. Morgun, N. P. Yeremenko // Ministry of Youth and Sports of Ukraine, Republican Scientific and Methodological Office; "Drakon" Rowing Federation of Ukraine. Kyiv: LLC "GALLAGRUPP", Ukraine. 92.
3. Ieremenko (Spychak), N. P. (2014). Characteristics of rowing on the "Dragon" boats as one of the means of physical recreation. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University*, 1(42), 35-40.
4. Ieremenko N.P. et al. (2020). Methodological recommendations for independent work of students "Aquatic types of aquarecreation as a means of health-recreational motor activity of schoolchildren, youth and adults." NUFVVSU, 42.
5. Ieremenko N.P. (2014). Characteristics of rowing on "Dragon" boats as one of the means of physical recreation. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University*, 1 (42), 35-40.
6. Ieremenko, N. P. (2020). Age-specific features of rational long-term training in rowing on the Dragon boats. *Innovative and information technologies in physical culture, sports, physical therapy and occupational therapy: materials of the III All-Ukrainian electronic scientific and practical conference with international participation (Kyiv, April 8, 2020)*. Kyiv: NUFVVSU, Ukraine, 63-64.
7. Imas E., Dutchak M., Kateryna U. (2018). Organizational and methodological principles of student sports development: domestic and foreign experience. *Theory and methods of physical education and sports*, (2), 89-97.
8. Peha B., Peha M. (2020). Rowing on "Dragon" boats as the most popular discipline of the International Canoe Federation. *Actual problems of physical culture, sports and physical education: coll. materials of the First All-Ukrainian science and practice Internet Conf. from international participation, December 2 - Poltava: Yury Kondratyuk National University, Ukraine*, 177-179.
9. Skvortsova, O.O. (2020). Peculiarities of physical training of rowers on the "Dragon" boats, Kherson State. University, Faculty of Physical Education and Sports, Department of Olympic and Professional Sports. Kherson: KhSU, Ukraine, 46.
10. Ieremenko N., Shynkaruk O., Moseychuk Yu., Moroz O., Ivashchenko O., Yarmak O., Andrieieva O., Galan Ya. Analysis of Main Ergometric Parameters of Elite Kayak Athletes Specialized in Different Distance Events (2021). *Sport Mont*, 19, 59-63.
11. Lane K., Jespersen D., McKenzie D. C. (2005). The effect of a whole body exercise programme and dragon boat training on arm volume and arm circumference in women treated for breast cancer. *European Journal of Cancer Care*. T. 14, 4, 353-358.
12. Ray H. A., Verhoef M. J. (2013). Dragon boat racing and health-related quality of life of breast cancer survivors: a mixed methods evaluation // *BMC complementary and alternative medicine*. T. 13, 1, 1-12.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).28

УДК 378:37.091.12:796-051

Жиденко А.О.

доктор біологічних наук, професор, професор кафедри біології,
професор кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту Національного
університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів
ORCID: 0000-0002-3070-1575

Паперник В.В.

кандидат біологічних наук,
доцент кафедри біології, доцент кафедри екології та охорони природи
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів
ORCID: 0000-0002-3219-9523

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ТРЕНЕРІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Стаття присвячена вивченню особливостей професійної підготовки бакалаврів окремих факультетів двох закладів вищої освіти (ЗВО) для найліпшої підготовки тренерів і можливості додаткової спеціалізації оздоровчого характеру. У роботі використано теоретичні методи аналізу, аналогії і порівняння освітніх програм, моделювання та прогнозування теоретичних та практичних підходів щодо розуміння концепцій професійного становлення майбутніх тренерів. Їх навчання у ЗВО та складання освітньої програми (ОП), зокрема стосовно дисциплін медико-біологічного циклу, особливо у контексті фізіологічних курсів, які мають значення для формування у майбутнього тренера сучасних теоретичних знань з особливостей функціонування організму на різних етапах його розвитку та під впливом стрес чинників, зокрема фізичних навантажень. Формування знань про динаміку та характер взаємозв'язків різних фізіологічних систем організму під час виконання фізичного навантаження різного ступеня складності, набуття студентами основних вмінь та навичок оцінки функціонального стану організму людини у зв'язку із впливом оздоровчих та спортивних навантажень; засвоєння студентами знань про основні механізми програмування, регуляції і контролю найбільш складних форм свідомої діяльності, спрямованої на досягнення цілей, здійснення намірів і реалізацію планів. Тому дисципліні медико-біологічного циклу спеціальності 017 Фізична культура і спорт не можуть мати менше 42 кредитів, або в циклі професійної підготовки їх відсоток був не менше 27%, як у це є в ОП на тренерському факультеті НУФВС України, головним навчально-методичним центром у сфері фізичного виховання і спорту.